

Og de maa tilvejebringes gennem en Drift af Banerne, som virkelig i alle Tilfælde giver — jeg kan bruge det sædvanlige Udtryk — en rimelig Forrentning.

Jørgen Berthelsen: Jeg har forstaaet paa den højtærede Formand, at de under Nr. 3, 4, 5 og 6 opførte Sager kan omtales under eet, og jeg vil da gerne tillade mig at omtale den sidst opførte Sag, Forslag til Lov om forskellige Privatbaneanlæg.

Lovforslaget fremsattes i Folketinget den 11. Januar 1917 og omfattede da kun 8 Jernbaneanlæg. Tredie Behandling fandt Sted den 20. September, og da omfattede Lovforslaget 35 Privatbaneanlæg. Behandlingen i Folketinget har altsaa været i over 8 Maanedere, og naar nu Lovforslaget er ændret saaledes, at det omfatter over 4 Gange saa mange Baner som ved dets Fremsettelse i Folketinget, synes jeg, man maa sige, at det havde været heldigere, om det fra Ministerens Side havde været noget mere forberedt. Man har tidligere tilrettelagt saadanne Lovforslag paa en noget anden og, jeg mener, bedre Maade ogsaa med Hensyn til det finansielle Spørgsmaal. Den nuværende Handelsminister nedsatte ved Skrivelse af 25. April 1904 en Kommission til Undersøgelse af en lignende Sag. Jeg vilde gerne med den højtærede Formands Tilladelse opløse Skrivelsen om Kommissionens Nedsættelse, idet den indeholder adskillige Vink, som kan have Interesse ogsaa for den Tid, vi nu staar i, navnlig med Hensyn til de her foreliggende store Spørgsmaal. Der staar saaledes: „Da det Tidsrum, i hvilket der kan gives Eneretsbevilling paa Anlæg og Drift af private Jernbaner i Henhold til Lov Nr. 88 af 8. Maj 1894, nu er udløbet, og da der — at dømme efter de Lovforslag om Jernbaneanlæg, der i indeværende Rigsdagssamling ved privat Initiativ have været forelagte Rigsdagen — fremdeles i Landets forskellige Egne næres Ønsker om Anlæg af en Række nye Jernbaner, har Ministeriet besluttet at nedsætte en Kommission med det Formaal at undersøge og afgive Betænkning om, hvilke Jernbaner der kunne anbefales til Anlæg som Privatbaner med Tilskud fra Statskassen, eventuelt som Statsbaner, i en Periode af f. Eks. de nærmest følgende 10 Aar, idet Kommissionen ved sine Overvejelser vil have at tage fornødent Hensyn til alle de Forhold, der kommer i Betragtning ved Afgørelsen af, hvilke Jernbaneanlæg der bør nyde Fremme, saaledes navnlig Anlægsomkostningernes Størrelse, Sandsynligheden for en passende Forrentning af den i Anlægget anbragte Ka-

pital, Anlæggets Nytte for den paagældende Egn, Muligheden af at erstatte et Jernbaneanlæg med andre Befordringsmidler, de forskellige Egnes Ydeevne og det dermed i Forbindelse staaende Spørgsmaal om Størrelsen af Statskassens Tilskud til Anlægget, og endelig Hensynet til Statskassens Stilling og dens Evne til, uden at Finanserne overanstreges, at udrede de fornødne Tilskud.“ Denne Skrivelse og navnlig det, som nævnes sidst i den, mener jeg har overordentlig stor Interesse. Jeg vilde have sat megen Pris paa, om den nuværende Regering, inden de foreliggende Lovforslag kom frem, havde noget stærkere pointeret det, hvorpaa det her kommer an. Kommissionen afgav Betænkning den 10. September 1906, og Resultatet af den Betænkning blev den Lov, der blev stadfæstet den 27. Maj 1908. I denne Betænkning findes under Bilag 119 Oversigt over Udgifterne i Finansaarene 1894—95 til 1903—04 til Arbejder m. v. ifølge Bevillinger paa Finanslovens § 27, udførte ved Statsbanedriftens Foranstaltning, og paa Bilag 120: Oversigt over Udgifterne til nye Statsbaneanlæg i Finansaarene 1894—95 til 1903—04, i Bilag 121: Oversigt over Udgifterne til nye Privatbaneanlæg i samme Tidsrum, i Bilag 122: Samlede Udgifter til Jernbaneanlæg i samme Tidsrum; i Bilag Nr. 123: Beløb, over hvilke der kan antages at være disponeret i Finansaarene 1907—08 til 1916—17 ved de vedtagne Love om nye Jernbaneanlæg; endelig i Bilag Nr. 124: en Oversigt over sandsynlige Udgifter til Udvidelser paa Statsbanerne i de følgende 10 Aar. Saa vidt jeg ved, foreligger der ikke tilsvarende Oplysninger nu angaaende de Forslag, vi her behandler, og dog har den nuværende højtærede Minister lovet en Finansplan før eller dog samtidig med Fremsættelsen af de her foreliggende omfattende Forslag.

Ministeren oplyste ved Lovforslagets Fremsættelse, at der resterende en Del i, at Staten havde betalt de Tilskud til Anlæg af Privatbaner, som er anlagte eller er under Anlæg i Henhold til Lov Nr. 156 af 27. Maj 1908, men Ministeren oplyste ikke, hvor stort det resterende Beløb var. Jeg vilde foretrække at betegne dette Beløb som Gæld — jeg har tidligere udtalt her i Salen, at det er en ukontrolleret Statsgæld —, og jeg tager neppe meget fejl, naar jeg siger, at den andrager ca. 10 Mill. Kr. Det er nu ca. 8 Aar siden, jeg tillod mig første Gang at fremdrage denne Sag her i Salen, og jeg har faaet Tilslutning i min Kritik, baade af Landstingets Finansudvalg og af selve Landstinget. Det glæder mig, at Ministeren